

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ปัทมา ทองแก้ว¹ ชนมณี ศิลาณิกิจ²

วันที่รับบทความ: 8 ตุลาคม 2567

วันแก้ไขบทความ: 26 กุมภาพันธ์ 2568

วันที่ตอบรับบทความ: 28 กุมภาพันธ์ 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร (2) ศึกษาระดับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า (1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; ผู้บริหารสถานศึกษา; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; สังกัดกรุงเทพมหานคร

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: pattama27032535@gmail.com

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

The Relationship Between Strategic Leadership of School Administrators and Student Support Systems in Schools Under the Jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration

Pattama Thongkeaw¹ Chonmanee Silanookit²

Received: October 8, 2024

Revised: February 26, 2025

Accepted: February 28, 2025

Abstract

This research article aims to examines the level of strategic leadership of school administrators under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration; investigates (2) the level of student support systems under study; and studies (3) the relationship between strategic leadership of school administrators and student support systems under investigation. The quantitative research approach was employed. The samples used in the research were 370 teachers teaching in schools under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration in the academic year 2023. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire with the Item-Objective Congruence between 0.80-1.00 and reliability of the questionnaire in question stood at 0.97. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient. (1) The level of strategic leadership of school administrators under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration overall and for all aspects were expressed at a high level. (2) The level of student support systems under study overall and for all aspects were expressed at a high level. (3) The strategic leadership of school administrators positively correlated at the medium level with the student support systems under study, which was significant at the .01 level.

Keywords: Strategic Leadership; School Administrator; Student Support Systems;
Under the Jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration

Type of Article: Research Article

¹Master of Education Program in Educational Administration, Ramkhamhaeng University
Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand
Corresponding Author Email: pattama27032535@gmail.com

²Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ว่าความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม (นุรมาน พิทักษ์สุนันต์, 2564, หน้า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจึงต้องมีรูปแบบของความเป็นผู้นำที่นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กร ผู้นำขององค์กรหลายแห่งที่ประสบความสำเร็จล้วนแต่มีความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้งสิ้น ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของงานและองค์กรมีความเชื่อว่า ผู้นำไม่ได้เป็นมาโดยกำเนิด การเป็นผู้นำสามารถสร้างขึ้นได้จากการที่ผู้นำใช้ความพยายามและการทำงานหนัก (ภาวิณี ร่มรวย และพรศักดิ์ สุจริตรักษ์, 2564, หน้า 212) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีความรู้ในตนเองเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่องค์กรและความเจริญก้าวหน้าให้องค์กรได้เดินต่อไปข้างหน้า แต่ภาวะผู้นำที่มีความสำคัญในการบริหารในศตวรรษที่ 21 คือ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เพราะการบริหารงานเชิงกลยุทธ์นั้นเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย กำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และนำไปปฏิบัติ เพื่อให้สถานศึกษาก้าวไปในทิศทางที่เหมาะสม เป็นหัวใจของการบริหาร โดยผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนที่มีทั้งศาสตร์และศิลป์ กำหนดแผนที่แตกต่างจากผู้อื่น แต่เป็นความแตกต่างเชิงสร้างสรรค์เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางให้สถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถนำความรู้และทักษะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ที่สร้างความเดือนร้อนให้แก่วงการการศึกษาไทย ทำให้เยาวชนไทยบางส่วนไม่ได้เข้ารับการศึกษาดังเช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม หรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและในฐานะที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน ได้เล็งเห็นว่า ภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นต่อเด็กและเยาวชนอย่างมากอาจจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต จึงมีนโยบายสำคัญในการสร้างความร่วมมือกับทุกฝ่ายทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการเพื่อแก้ไขปัญหา โดยได้จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมีกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงานอยู่ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมนักเรียนและการส่งต่อ ด้วยเหตุนี้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (จรงักษ์ เงินพุ่ม, 2561)

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อไปเป็นข้อมูลให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมกระบวนการบริหารสถานศึกษาได้ใช้พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

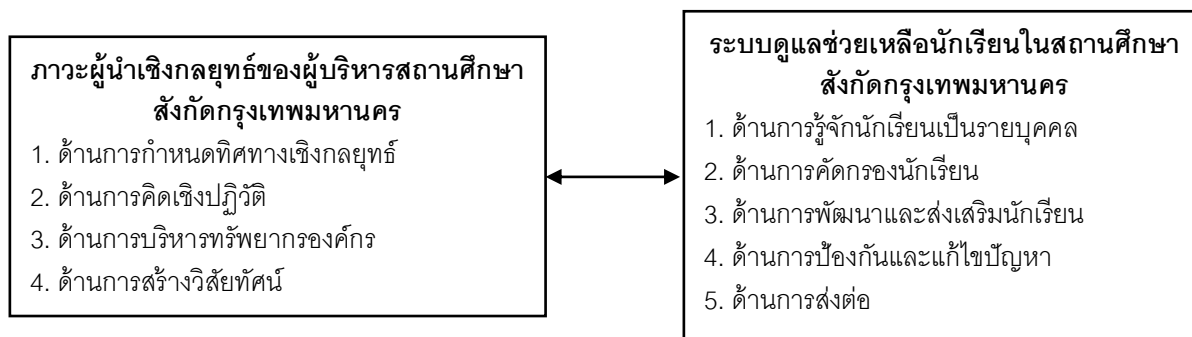
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ อนุสรณ์ เียนวัฒนา และสุภาวดี ลาภเจริญ (2565), ปฐมพร มณีวรรณ, วิจิตรกรณ์ ยาวิไชย จารึกศิลป์ และกุลชลี จงเจริญ (2566), ศรัณย์ เปรมสุข (2566), นฤพร งามอรุณรัตน์ (2566), วุฒิชัย พวงพิลา (2566), อรวี อินทร์นาค และรัตนากาญจน์พันธุ์ (2566) สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 4 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (2) ด้านการคิดเชิงปฏิบัติ (3) ด้านการบริหารทรัพยากรองค์กร และ (4) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และสังเคราะห์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจาก กรมสามัญศึกษา (2546), กรมสุขภาพจิต (2551), สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 5 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน (3) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน (4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ (5) ด้านการส่งต่อ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมุติฐานได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กัน และผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence--IOC) ได้ค่าความสอดคล้อง 0.80-1.00 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยการใช่วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1951) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 437 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 13,597 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion, and Morrison (2018, p. 206) จำนวน 370 คน เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling)

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (mean-- $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) ตามหลักเกณฑ์พิจารณาการแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Likert, 1932; Lindner & Lindner, 2024, p. 152)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลระดับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (mean-- $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) ตามหลักเกณฑ์พิจารณาการแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Likert, 1932; Lindner & Lindner, 2024, p. 152)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) ดังนี้ (Pearson, 1909, pp. 23-25; Frost, 2019, pp. 97-103)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = +1 หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างสมบูรณ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = 0.8 หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงบวกที่ค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = 0.6 หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงบวกปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = 0 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = -1 หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงลบอย่างสมบูรณ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = -0.8 หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงลบที่ค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = -0.6 หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงลบปานกลาง

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean-- $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่า +1 ถึง -1

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (ดูตาราง 1)

ตาราง 1

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 370)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_1)	4.21	.68	มาก	3
2. ด้านการคิดเชิงปฏิกิริยา (X_2)	3.69	.45	มาก	4
3. ด้านการบริหารทรัพยากรองค์กร (X_3)	4.22	.71	มาก	2
4. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (X_4)	4.32	.69	มาก	1
รวม (X_{total})	4.11	.51	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.51$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.69$) ด้านการบริหารทรัพยากรองค์กร ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.71$) ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.88$) และด้านการคิดเชิงปฏิกิริยา ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.45$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (ดูตาราง 2)

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 370)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1)	4.35	.54	มาก	1
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน (Y_2)	3.53	.58	มาก	5
3. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน (Y_3)	4.32	.47	มาก	2
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (Y_4)	4.30	.53	มาก	3
5. ด้านการส่งต่อ (Y_5)	4.28	.54	มาก	4
รวม (Y_{total})	4.16	.42	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.42$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.51$) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.47$) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.53$) ด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.54$) และด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.53$, $SD = 0.58$)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (ดูตาราง 3)

ตาราง 3

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 370)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y _{total}
X ₁	.662**	.254**	.612**	.611**	.672**	.705**
X ₂	.443**	.235**	.219**	.397**	.363**	.438**
X ₃	.286**	.302**	.282**	.232**	.213**	.334**
X ₄	.434**	.286**	.448**	.402**	.369**	.488**
X _{total}	.566**	.338**	.519**	.509**	.504**	.614**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{total}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y_{total}) ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.614$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมแสดงออกถึงความมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีพฤติกรรมการเป็นผู้นำที่สามารถนำพาองค์กรหรือหน่วยงานให้เกิดการประสบความสำเร็จตามทิศทางองค์กรที่กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้อิทธิพลในการบริหารจัดการที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่สร้างผลงานอันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์หรือกลยุทธ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดโดยให้การสนับสนุน ชักชวน กระตุ้นจูงใจให้บุคคลปฏิบัติ ตามด้วยความกระตือรือร้น ด้วยความเต็มใจ และมีความยินดีที่จะให้ความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานและการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการกำหนดทิศทางขององค์กรที่ชัดเจนการกำหนดกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิณี ร่มรวย และพรศักดิ์ สุจริตรักษ์ (2564) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาในรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ วิรัช บุญรักษ์ และวิเชียร รุ้ยนิยม (2564) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ธัญรัตน์ วิชาจารย์ (2564) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ อาวุธ ดวงดาวพารมย์ (2566) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระบบดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการช่วยส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ตลอดจนครูแนะแนว ผู้บริหาร บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนาส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง รวมทั้งปลอดภัยจากสารเสพติด มีการประสานความร่วมมือกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัสสร์ สุริยะ (2562) ที่พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ปรศิณี นียมเดชา และรุจิราพรรณ คงช่วย (2564) ที่พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีความรู้และทักษะภาวะผู้นำในการบริหารในศตวรรษที่ 21 คือ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เพราะการบริหารงานเชิงกลยุทธ์นั้นเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย กำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และนำไปปฏิบัติ เพื่อให้สถานศึกษาก้าวไปในทิศทางที่เหมาะสม เป็นหัวใจของการบริหาร โดยผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนที่มีทั้งศาสตร์และศิลป์ กำหนดแผนที่แตกต่างจากผู้อื่น แต่เป็นความแตกต่างเชิงสร้างสรรค์ เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางให้สถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถนำความรู้และทักษะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ไปใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนวิธีการต่าง ๆ และเครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งบุคลากรหลักในการดำเนินงานคือครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น ผู้บริหาร ครูคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบายสำคัญเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องเสมอ (จงรักษ์ เงินพุ่ม, 2561) สอดคล้องกับ ภาวิณี ร่มรวย และพรศักดิ์ สุจริตรักษ์ (2564) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในลักษณะคล้ายคลึงตามกัน และสอดคล้องกับ ปรศิณี นียมเดชา (2564) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในลักษณะคล้ายคลึงตามกัน

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษ พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการคิดเชิงปฏิกิริ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีมุมมองที่มองไปในสถานการณ์ในอนาคตเพื่อพิจารณาแก้ปัญหาหรือหาแนวทางสร้างการปฏิบัติงานรูปแบบใหม่ที่จะช่วยให้การทำงานของผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จากการศึกษ พบว่า ระดับระบบดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการคัดกรองนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารมีการสนับสนุนกระบวนการการจัดกลุ่มนักเรียนตามฐานข้อมูลรายบุคคลเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มมีปัญหา กลุ่มเสี่ยง โดยมีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนได้

อย่างชัดเจน นำผลการคัดกรองนักเรียนไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียน มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนอย่างชัดเจน เพื่อสามารถที่จะช่วยเหลือนักเรียนตามกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ได้

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ควรจะได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ให้มากยิ่งขึ้น เพราะจะส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา. (2546). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. ผู้แต่ง.
- กรมสุขภาพจิต. (2551). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6) (พิมพ์ครั้งที่ 2). ผู้แต่ง.
- จรงค์ เงินพุ่ม. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธัญรดี วิชาจารย์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นฤพร งามอรุณรัตน์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา, 2(1), 19-28.
- นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ปฐมพร มณีวรรณ, ฐิตกรณีย ยาวิชัย จารึกศิลป์ และกุลชลี จงเจริญ. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยมหิดล, 10(1), 18-38.
- ปรีศณีย์ นิยมเดชา และรุจิราพรรณ คงช่วย. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. ค้นจาก <https://ird.skru.ac.th/RMS/file/12585.pdf>
- ภาวิณี ร่มรวย และพรศักดิ์ สุจริตรักษ์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี. วารสารสิทธิมนุษยชน, 22(1), 210-228.
- จิรัช บุญรักษ์ และวิเชียร รุ้ยนิยง. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 18(83), 72-83.
- จุลชัย พงพิลา. (2566). การศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและพัฒนาการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศรัณย์ เปรมสุข. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- สุภัทสร สุริยะ. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษาและผู้นำทางการศึกษา), มหาวิทยาลัยสยาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. ผู้แต่ง.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน (พิมพ์ครั้งที่ 2). ผู้แต่ง.
- อนุสรณ์ เย็นวัฒนา และสุภาวดี ลาภเจริญ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า, 9(3), 71-84.
- อรวิ อินทร์นาค และรัตนา กาญจนพันธุ์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตบางเขน ลาดพร้าว สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 6(3), 82-93.
- อาวุธ ดวงดาวพารมย์. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. วารสารวิชาการแสงอีสาน, 20(2), 32-44.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8th ed.). Routledge.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Frost, J. (2019). *Introduction to statistics: An intuitive guide for analyzing data and unlocking discoveries*. Statistics by Jim Publishing.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140), 5-55.
- Lindner, J. R., & Lindner, N. J. (2024). Interpreting Likert-type scales, summated scales, unidimensional scales, and attitudinal scales: I neither agree nor disagree, Likert or not. *Advancements in Agricultural Development*, 5(2), 152-163.
- Pearson, K. (1909). Determination of the coefficient of correlation. *Science*, 30(757), 23-25.